

ROZWIĄZANY (115) *part praet pass pf*

rozwiązany (114), **roźwiązany** (1) *ZawJeft*.

rozwiązany (66), **rozwiązán** (48), *rozwiązany a. rozwiązán* (1).

o jasne; w formach złożonych a jasne; w formach niezłożonych w N sg m -ân; w pozostałych formach -ân- (21), -an- (2) *Leop, BielKron*.

sg m N *rozwiązany* (22), *rozwiązán* (25); ~ (*attrib*) -any (1); ~ (*praed*) -any (15), -ân (25); -any *KrowObr, ZawJeft, Phil, SiebRozmyśl, SkarKaz*; -ân *MurzHist, RejPos* (7); -any : -ân *Leop* (1:1), *RejAp* (1:11), *BiałKat* (3:1), *CzechRozm* (1:1), *WujNT* (4:3). ◇ A *rozwiązany* (2), *rozwiązán(e)go* (1). ◇ I *rozwiązany*m (2), [*rozwiązán(e)m*]. ◇ f N *rozwiązáná* (6), *rozwiąz(a)n(a)* (1). ◇ G *rozwiązán(e)j* (1). ◇ n N *rozwiązáno* (21), *rozwiązán(e)* (7); ~ (*attrib*) -(e) (1); ~ (*praed*) -o (21), -(e) (6); -o *OpecŻyw, MurzNT, KromRozm II, KromRozm III* (2), *RejWiz, Leop, BiałKat, WujJud* (3), *RejPosRozpr, SkarJedn, ArtKanc, WujNT* (3); -(e) *KrowObr, CzechRozm, CzechEp* (2) *SkarKaz*; -o : -(e) *RejPos* (4:1). ◇ A *rozwiązán(e)* (1). ◇ m a. n I *rozwiązany*m (1). ◇ pl N m pers *rozwiązani* (12). *subst m rozwiązáné* (5), *rozwiązany* (2); ~ (*attrib*) -é (1); ~ (*praed*) -é (4) *BiałKat, WujJud, MWilKHist, WujNT, -y* (2) *SeklKat, BielKron*; ~ -é (1), -(e) (4). n i m a. f *rozwiązán(e)* (4). ◇ A *subst rozwiązán(e)* (2).

Składnia dopełnienia sprawcy: rozwiązany od kogo (1) *WujNT, przez co czyje [= przez kogo]* (1) *BielKron*.

Sł stp s.v. rozwiązać, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

I. W funkcji właściwej (115) :

1. *Niezwiązany; solutus PolAnt, Mącz, Calep, Vulg, Cn; dissolutus Mącz, Calep, Cn; resolutus Mącz, Calep* (47) : *Dissolutus, Rozwiązány/ rozfypány. Mącz* 401a; *Resolutus, Rozwiązány/ rozfuty/ rozefzły/ roftąpiony. Mącz* 401c; *Calep* 333b, 917b.

W przeciwstawieniu: »cały ... rozwiązany« (1): *Thamze thefz vkradł stuką plothna Glogowfkyego dwye stucze mvchayeru czale a drugye dwye stucze rozwyazane. LibMal* 1551/158v.

Wyrażenie: »włosy rozwiązane« (1): *włofy potárgáné/ W żalu zmártych iuż wifzą rozwiązáné [= rozpuszczone] GórnTroas* 13.

Przen (8) :

Frazy: »rozwiązán(y, -a) (jest) język (a. związka języka)« = niemy odzyskał mowę; też o darze mowy na chwałę Boga [szyk zmienny] (7): *Pan Bog íam przydzie/ á zbáwi was. [...] Ná ten czás [...] rozwiązány będzie ięzyk [aperta erit lingua] niemych Leop Is* 35/6 [*przekład tego samego tekstu RejPos* 313]; *Y wnet fię otworzyły vfzy iego/ á związka ięzyká iego rozwiązána ieft [solutum est vinculum linguae eius]/ y mowił wybornie. BibRadz Mar* 7/35 [*przekład tego samego tekstu i nawiązania do niego RejPos* (3)]; *RejPos* 203v, 206 [2 r.], 313 [2 r.].

»rozwiązany są węzły« (1): *liedzi w mocy łuk iego/ y rozwiązány íą wezły [!] rámiön y rękü iego [dissoluta sunt vincula bracciorum et manuum illius Vulg Gen* 49/24]/ *przez ręce tego/ który ieft moc íakobowá BielKron* 18v.

a. Któremu zdjęto więzy; oswobodzony, wolny; expeditus Mącz (33) : *Był tedy íakoby kto wciężkiem więsieniu położony/ który by chciał być rozwiązán i zwobodnym záirzál rozumiejąc*

ie byc szczęśliwemi *MurzHist* I; *BielKron* 443v; *Solutus*, *Rozwiązány*/ wyfwiebodzony. *Mącz* 400c; *Calep* [991]a; *Phil* C4.

Wyrażenia: »jakoby rozwiązany z łańcuchow« (1): Wnet gdy przyjął ciało Pánfkié/ iákoby rozwiązány z łańcuchów/ wefele vmárł. *BiałKat* 326.

Przen (w apokaliptycznej wizji św. Jana): *Którego już nic nie hamuje, nie powściąga; spuszczone z uwięzi* (27) :

Apoc 9/15 i nawiązania do tego wersetu (9): *BibRadz Apoc* 9 arg, 15; A štądci to pošzedł ten niefláchetny narod/ á tenći to był rozwiązany z innymi rozlicznymi narodj od wśchodu słońcá *RejAp* 82v; iż też thám rofkázuie Pan rozwiązáć kroła ná pomśthę sfiwatá nád tą rzeką Eufratem miefzkájące. [...] iż ilekroć sie obładzi w tych swych ciemnościach á odstąpi od iálnego Páná swoiego [...] / iż ci krolowie pewnie zázwdy będą rozwiązáni *RejAp* 137, 81, 81v; A gdy sfofity ániół zátřabił/ cztery ániółowie byli rozwiązáni/ ktorzy wielkim woýfkiem iezdnych/ trzećią część ludzi pobić mieli. *WujNT Apoc* 9 arg, 15.

~ *rozwiązany na co* [= w jakim celu] (1): Słyfzelichmy w dziewiątym kápitulum/ [...] Iáko byli rozwiązáni pogánie ná pomśtę niewiernikom *RejAp* 110. ~

Apoc 20/3, 7 i nawiązania do tych wersetów (18): kiedy iufz był/ iáko otym piŕze Ian sfiwty w táiemnicy swoiey/ Dijabeł rozwiązány. A to Pan Bog dla wielkich złości y grzechow náfzych dopuścił *KrowObr* 137v; sie tu cieŕz káždy wierny/ iż to márne rozwiązáne kfiáże nie długo buiác będzie á vpáść muŕi *RejAp* 171, BB5, Cc4, 164v, 165v, 166v *marg* (11); *WujNT Apoc* 20 arg, 3; [Gdy w tyŕsiac Lat po národzeniu Pánfkim Szátan był rofwiązány, ięły sie wynarzac rozmaíte żabobony [!] nabożeńftwá. *ŁaszczOkulary D*].

~ *rozwiązany na co* [= w jakim celu] (1): ty sie niewierniku lękay/ iż słyfzyfz że iest rozwiązany pan twoy. A ná coż iest rozwiązany? Otho słyfzyfz iż ná vpadek twoy *RejAp* 167.

Ze zdaniem celowym (1): Y zwiázal go [Pan Szatana] ná tyŕsiac lat. [*Apoc* 20/3]) [...] kiedy záfię fátán będzie rozwiązány/ áby ludzie zwodził *WujNT* 885.

Wyrażenie: »rozwiązany z ciemnice, z więzienia« (1:1): *RejAp* 169v; A gdy sie fkończą tyŕsiac lat/ będzie rozwiązany szátan z ciemnice [solvetur ... de carcere] swoiey *WujNT Apoc* 20/7.~

2. Który rozłázczyl się; *solutus Vulg* (7) :

a. *Który umarł, opuŕcił swe ciało* (5) : Y ieftem ŕciŕnion ze dwu ftron: prágnąc żebym był rozwiązany [dissolvi] y był z Chriŕtusem/ coby dáleko lepiej. ále zoŕtác w cieie/ potrzebniey iest dla was. *WujNT Philipp* 1/23.

Wyrażenie: »z ciałem, od ciała rozwiązany(y)« [szyk 3:1] (3:1): *BiałKat* 103v; *Cupio dissolui et esse cum Christo*. Prágnę być z ciałem rozwiązány/ a być z P. Chryŕtusem. *WysKaz* 45; *SkarKaz* 3b, 635a. [Zawsze w nawiązaniu do *Philipp* 1/23.]

b. Który przestał być żonaty [od kogo] (2) :

W przeciwstawieniu: »przywiazany ... rozwiązany« (1): Przywiazaneś do żony? nie fzukayze rozwiązania. Rozwiązányś od żony? nie fzukayze żony. *WujNT* 1.Cor 7/27.

Wyrażenie: »rozwiązany(y) od żony« = *solutus ab uxore Vulg* (2): Iefliś poiął żonę? nie fzukayze rozwiązania. Iefteś rozwiązany od żony? nie fzukayze żony. *Leop* 1.Cor 7/27; *WujNT* 1.Cor 7/27.

3. Z którego zdjęto jakiś ciężar; niczym nieobciążony, nieskrępowany; oczyszczony (20) :

Przen (2) : Absoluta potentia, wyzwolona, rozwyższana *BartBydg* 3.

Szereg: »wolny a rozwiązany« (1): modli sie [...] prończąc [*Maryję*] o przyczynę do iey fyne miłego, wpływaiąc łobie na pomocz świętych iego, abi sie modlili za tobą do nie⁸⁰ [...] A tak zawždy będącz myfli wolney á rozwiązaney: oczekaway nawiedzenia Bożego *FalZioł* V 66.

a. *Uzdrowiony* [od czego] (1) : rzekł iey [*Jezus*]: Niewiafto/ rozwiązanaś ieft [*dimissa est*] od niemocy twoiey. *WujNT Luc* 13/12.

b. *Któremu odpuszczono grzechy, rozgrzeszony* (14) : *RejPos* 119, 303, 319; quodcunque solueris [...] super terram: erit solutum in coelis. iákoby [*Pan*] rzekł: które kolwiek Piotrze funnienie rozwiązełz ná ziemi/ w niebieśiéch będzie rozwiązano. *BiałKat* 166, 336 [2 r.]; *CzechEp* 78; *WujNT* 354 [2 r.].

rozwiązany czym (1): *RejPos* 119v cf *rozwiązany z czego*.

rozwiązany od czego (3): iż záluielz vpadku łwego/ iuż tego bądź ift/ iżeś ieft rozwiązany przez święte miłofierdzie iego/ od tego nędznego vpadku łwego y od onego wiecznego więzyenia *RejPos* 119. Cf *Wyrażenie*.

rozwiązany z czego (1): Tu iuż nie máłz w tym połełftwie/ áby mocą/ kłątwą/ dzwonkiem/ interdiktem/ miał być kto związany y rozwiązany s tego vpadku łwoiego. *RejPos* 119v.

[*W połączeniu szeregowym*: opowiedamćie być wolnem prozmem y rozwiązany od wfłech grzechow twoich *UstKościel* 116.]

W przeciwstawieniu: »związany ... rozwiązany« (2): tu iuż ieft związany y v ciebie y v Pána Boga twoiego/ á rozwiązany być nie może/ poki sie nie obaczy w oney krnąbrności łwoiey *RejPos* 120, 119v.

Wyrażenie: »od grzechow rozwiązany« [*szyk zmienny*] (2): Day nam abyłmy byli od grzechow rozwiązani/ [...] abyłmy byli otzyścieni. *KrowObr* 175; *KuczbKat* 220; [*HerbOdpow* M3; *UstKościel* 116].

[*Szeregi*: »absolwowany to jest rozwiązany«: Ktorzy [...] od łwych sług Kościelnych/ rozwiązani albo związani będą/ oni [...] wniebie od pana Boga łamego/ albo Abłolwowani/ to ieft/ rozwiązani/ albo Excommunicowani/ to ieft/ wyłaczni. *UstKościel* 60v.

»rozwiązany albo związany«: *UstKościel* 60v cf »absolwowany to jest rozwiązany«. [*Ponadto w przeciwstawieniu* 2 r.]

c. *Który otrzymał wyjaśnienie swoich wątpliwości* [*w czym*] (3) : o tym sie zakonie będą pilnie pytał/ przeto iżem w they mierze nie ieft rozwiązany. *CzechRozm* 87; *CzechEp* 285.

Wyrażenie: »całe rozwiązany« (1): Włzakże cię prońzę/ ábys mi przedfię ná dálfze wywoody odpowiedał/ ktorychem sie ia z piłm tych nowo wydanych náuczył/ ábych w nich całe rozwiązany był *CzechRozm* 52v.

4. *Unieważniony, zniesiony, nieistotny* (41) :

a. *Zerwany* (4) : Sam Pan śłuby wiąże/ łam wie iáko Może byđz rozwiązany *SiebRozmyśl* F3.

rozwiązany czym (3): iż zwiąłká Małżeńłtwa/ żadnym rozwodem rozwiązana być nie może *WerKaz* 284 284; *WujNT* 22.

b. Odpuszczony, wybaczony; solutus Vulg [zawsze *Matth* 16/19 i 18/18 i w nawiązaniach do tych wersetów] (28) : Rozgrzeźlenie nić ynego nie ielt/ iedno vpewnienie odpuźczenia grzechow zmiłofierdzia Bożego/ Tak pan Chriřtus racził powiedzieć/ ktore rozwiãzecie na ziemy będa rozwiãzany w niebie. *SeklKat* Xv; *RejWiz* 160v; *RejPos* 235, 303; gdyż to co Kãpłan ná ziemi rozwiãze/ y w niebie ielt rozwiãzano. *WujJud* 81v, 82v, 160; *SkarKaz* 634a.

rozwiãzany komu (2): *WujJud* 224; S tego ná was tchnienia mego. Komu grzechy przepuścicie Y od nich go rozwiãzecie. Temu będa odpuźczone Tu y w niebie rozwiãzane. *MWilkHist* L.

rozwiãzany czym czym [= *dzięki komu*] (2): Weyrzy Pãnie/ áby náłznych grzechow Zwiãłki zaflugã Błãżeiã Świętego były rozwiãzane. *KrowObr* 172 [*idem*] 217.

W przeciwstawieniu: »zwiãzan ... rozwiãzan« (12): dãm tobie [*Piotrze*] klucze krolewřtwa niebiełkiego/ a tzo koli zwiãzeřs na ziemi/ będzie zwiãzãno ij na niebieřech/ a tzokoli rozwiãzeřs na ziemi/ będzie rozwiãzãno ij na niebie. *OpecŻyw* 56v; *KromRozm III* F4v, M3v; *Leop Matth* 18/18; *RejPos* 299v, 300v; *BiałKat* 161; *RejPosRozpr* b4; *SkarJedn* 67; *ArtKanc* N15v; *WujNT Matth* 16/19, 18/18.

Fraza: »grzechy (a. zwiãzki a. brzemię grzechow) będa (będzie) rozwiãzane« (6): *KrowObr* 70v, 172, 217; Komu rozwiãzecie grzechy ná ziemi/ będa rozwiãzane y w niebie *BiałKat* 161; *WujJud* 224; *WujNT* 354.

Szeregi: »rozwiãzany i odpuszczony« [*szyk 2:1*] (3): tedy tam kthorykolwiek tżłowiek będzie pokropion od kxiędzã/ brzemię grzechow przes wřzyřtek rok/ będzie rozwiãzane y odpuřtzone. *KrowObr* 70v; *WujJud* 224; *MWilkHist* L.

»zwiãzan i (albo) rozwiãzan« (2): *KromRozm II* f4v; iż cokolwiek oni zwiãzã ábo rozwiãzã ná ziemi/ to będzie zwiãzany y rozwiãzany w niebie. *WujNT* 133. [*Ponadto w przeciwstawieniu 12 r.*]

c. Rozstrzygnięty, wyjařniony (5) :

rozwiãzany czym (2): tedy teź tãż odpowiedziã y onym/ ktore fie w przeřłznych rozmowãch podawãły mogã być [*słowa Tomasza na widok Zmartwychwřtałego*] rozwiãzane. *CzechRozm* 147; *WysKaz* 3.

Wyrażenia: »wãtpienie, wãtpiwořć rozwiãzana(-e)« (1:1): *SkarJedn* 129; W drugiej [*częřci kazania*] iãko wãtpiwořć/ o iedney przewłoce weřcia do żywotã y řzczęřcia wiecznego po řmierci/ [...] iednym bãrzo potęźnym wywodem/ może być řnãdnie rozwiãzana *WysKaz* 3.

»węzeł [= *trudnořć*] rozwiãzany« (2): Bo fie iuř potym [...] z inřzymi Hiřtoryki/ Miechowius porzãdkiem lat/ [...] tãkże łamã prawdziwã rzecã Hiřtoriey należacã zgadza. Dla tego iuř ten węzeł rozwiãzany opuřciwřzy do pierwřszego porzãdku Hiřtoriey przyřtępię. *StrykKron* 380; *ZawJeřt* 28.

Szereg: »rořtrzygniony i rozwiãzany« (1): Ieřli Pãweł/ powiãda/ trãbã Duchã S. vciękl řię do Piotrá [*tj. do słów Piotra*]/ áby tym ktorzy w Antyochiey o zakonie gadãli/ wãtpienie rořtrzygnione y rozwiãzane przyniořł: [...] *SkarJedn* 129.

d. Poddany w wãtpiwořć, zakwestionowany, podwãzony (w nawiãzaniu do *Ioann* 10/35) (4) : *CzechRozm* 8v; teź wãtpiwořć zołobnã łamze Chriřtus Pan odeymuie. *Ian* 10.v 33. gdy ná potwarz Zydom odpowiada/ ktorã mu zãdãli/ żeby řię Bogiem czyniã miał: tãk mowiãc: Zali nie ielt nápiřano w zakonie wãłzym? Iam rzekł Bogowie ieřteřcie. [...] á piřmo rozwiãzane być nie może *CzechEp* 283.

Szeregi: »rozwiązany to jest wniwecz obrocony« (1): Nie może być rozwiązane to jest w niwecz obrocone pismo Ian. 10.v 35. [...] Bo łączniej (iako indziej mowi) niebu y ziemi przeminąć/ niż iedney kreście z zakonu vpąć *CzechEp* 113.

»rozwiązany abo solwowany« (1): pismo niemoże być rufzono (*marg*) rozwiązano abo solwowano (-) [*non potest solvi scriptura*] *MurzNT Ioann* 10/35.

II. [W funkcji przymiotnika: *leniwy, gnuśny, niedbały*: Rospuszczony, rozwiązany *resolutus, pigricie et quieti deditus* *ReuchlinBartBydg* D2.]

Cf **NIEROZWIĄZANY, ROZWIĘZAĆ**

ZCh